

تۈرك يۈردى

نامىرى : تۈرك يۈردى

مديرى : محمد امين

۸ اغستوس ۱۳۲۹

۲ يىل

۲۲ صايفى

ايچىمدن : « عجىبا بونلرئده هېسى يېچى ؟ هېسنىڭ آنەلرى بىك اوغلئده مى
كەبە قالدى ؟ » دىيور ؛ قورقونچ كابوسلار آراسئده يېرتىلمىش آل و خراب
هاللار ايچىدن يوكسەلن طونچ و آتەش رىنگئده بويوك ، سياه و قانلى خاچلار
گورو يوردىم .

عمر سېف الدىن

جتماعات

توركلشمك ، اسلاملاشمق ، معاصرلاشمق

۵

مختلف قوملره منسوب مأمور تچىلرئك بر اقبال كعبەسى اولان يزانئسئده
قوزموپوليت بر صئف تشكل ايتمئدى .

بو طائفە كئدى كئدىنە بر عنوان آرامش ، نہايت (شەرى) تەبىرئدە قرار
قىلمئدى . (شەرى) نئك ملتى يوقدى .

سرورينئك رفيع آمدى يە خطاب ايتدىگى (من وتو هر دونە شەرىم كە من
ترك وتو كرد) مصراعئدن دە آكلاشيلديغى وجه ايله (شەرى) نہ تورك ، نہ كرد ،
نہ عرب ايدى : بوتون ملتلره دوشمان برهئت . بو هئئت عربى بگئمز ، كردى
استخفاف ايدر ، لازله اُگئير ، توركى تحقير ايدردى .

احمدوفيق پاشانئك (منتخبات ضرور امثال) نى آچارسەكز بو قومى اسملر
جئاسئدە بر طاقم مناسبتئمز توصيفلر گورو رسكز . شەرىلردن صادر اولان بو
دەيشلر صاحبلىرىنئك روحيتتە اُكواضح بر يئنه در . بونلردن يالئز توركلره عائد
اولانلرى نقل ايدىيورم :

« ترك آتە يئئئجە بىك اولدم صانور . »

« توك اولانە شەر ايچى زندان اولور . »

« توك بوھوھى عجم پېھى سور . »

« توك ايشى اودنچدر . »

« توك دانشمند اولور آدم اولمز . »

« توك نەبيلور بيرامى لاقلاق ايچر آيرانى . »

« توك و طوسون چونكە طوغدى انادن، او كوت الدى اشك ايله طانەدن . »

« توكك عقلى صوكرەدن كالور . »

« توك درنگى اولمز . »

« توكە بلكك وير مشار ابتدا باھاسى اولدرمش . »

بوشەريلر ك تاريخ كتابلارندە قوم اسملرى دائىما (اترك بى ادراك) (اكراد
بدنهاد) كىيى تحقيرلى شەكللەردە يازىليردى . بو حال مليت حسنك دويولمادىنى
زمانلردە اوقادار دقتى جلب ايتيوردى . فقط صوك عصرده مليت دويغوسى
بويوك برقيمت قازاندقن صوكرە توركك غيرى اولان قومار بو حقاتلرە تحمل
ايدە مەكە باشلاديلر .

بىر طرفدن خرستيان قوملار مختاريت داعيەسى نەقيب ايدر كن ديگر جەتندن دە
اسلام قوملار مليتيلە افتخار ايتمكە، قومك عليهنده سوز سويلتمەكە قويولويورلردى .
مليت فكرينى اسلام عالمە ايلك ادخال ايدەنلر عربلرلە آرناوودلردر .
مصرده « عبدالله نديم » عرب مليتى ، استانبولده « نعيم بك فراشەرى »
آرناوود مليتى ديرلتمكە چاليشيورلردى . برمفكورهك قوتلنمەسى ايچون ايكي
حسنك ياردىمنە احتياج وار . بونلردن بريسى (مى محبت) دركە مى مفخرتلرلە
خلق غمەلرندن طوغار . ايكنجيسى (مى كين) دركە مى هانكى بر استبدادە
قارشى غيظ وعداوت اوياندرمقلە حاصل اولور .

عبدالله نديمە نعيم بلكك مىرايكيسى دە بوملى كىنى اوياندرمق ايچون « توك
دوشمانى » نى نعيمە لزوم كور مشلردى . اعرابى پاشانك مرشدى اولان عبدالله نديمك
عمدە لرندن بى « اتركوا الترك ! » خطابى ايدى . نعيم بلكك تلقيناتى مملكتمزده
جريان ايتديكى ايچون بونك شككندن ھېمزك آرزوق معلوماتمز واردر .

بوندن اون یدی اون سکر سنه اول بر مکتبه گیرمک اوزره ایلاک دفعه اوله رق استانبوله گلمشدم . بالاخره سیاست عالمده معروف بر سیا صیره سنه گچن بر آناوود دو قنور بگا شوسوزلری سویله مشدی :

« بز آناوودلر استبدادی ییقمق ایچون تورکاره یاردیمه حاضرز . فقط بیلملیسکرکه بزم نظر مزده بر عبدالحمید استبدادی یوق ، بر تورک استبدادی وارد ، بوگونکی اداره دن مسؤل اولان دوغرودن دوغرویه تورکاردر . اگر بو ظالم حکومت نهایت ویرمزسه کز بز تفنکلمزی سزی تمیل ایدن شخصه دگیل ، بالذات سزک کوسکسزه چویره جگز . »

اوزمانده بری دقت ایتدم : آناوود گنجلری تورکارک ترقی مستعد اولمادیغنه ، تورکارله حیات اورتاقلی ایدرلرسه کندیلرینک ده مضمحل اوله جغه دائر منطقلر یوروتهرک ملیت حسنی نفخ ایدیورلردی . بوتلقینلری یالکیز آناوود گنجلرینه محصور دگیلدی . عرب و کرد گنجلرینه ده بو دوشونجه یی تلقینه چالیشیورلر ، حتی تورکارک جیلتسز و باربار اولدیغنه تورکلری بیله ایناندرمغه غیرت ایدیورلردی . اووقت ذاتاً تورک عنوانی قبول ایدن برفرد یوقدی .

استانبوللیلر کندیلرینه « شهری » نامی ویریور ، طشره لیلره ایسه جغرافی قرابته گوره آناوود ، عرب ، کرد ، لازدیورلردی . روم ایلی اهلایسی عمومیتله آناووددی ، قره دگیز ساحلی یالکیز لازرله ، شرقی آناطولی یالکیز کردلره مسکوندی . بویله بر جغرافی قومیت عنوانی بولامیانلرده ، مفاخرینی داها پارلاق کوردیگی قوملردن برینه کوکلی یازیورلردی . بوصورتله اصلاً تورک اولان برچوق گنجلر آناوودلقه ، عربلقه ، یاخود کردلکه افتحار ایدیورلردی . تورکملکه مباحات ایدن تک برفردیوقدی . « تورک » کلمه سنی عیبلی عنوانلر گیبی کیمسه اوزرینه آلیورلردی . (تورک) شرقی آناطولیده (قیزیلباش) ، استانبولده (قاباقویلو) معناسنه ایدی . نسیم بگک ائحرارتلی پروپاگاندا آلترندن ایکسی نسباً تورک اوغلی تورکدی . بونلرک تلقینیه تورک اولدقلرینه اصلاً شبهه اولمایان بعض دیاربکرلی وخریوتلی دو قنورلرده کندیلرینی کرد صانیورلردی .

تاریخده بو آجیقلی حاله بر ایکنجی مثال گوستریله مز : خارجده بوتون

آوروپا توركياده كى رذالتردن دولاي يالكىز توركارى اتهام ايديور ، داخلده مسلم و غير مسلم بوتون قوملر سرايك استبدادن ، مأمورلرلر ظلمندن ، حكومتك يولسزلغندن آنجق تورك قومى مسئول طانيوردى . حال بوكه تورك قومى « بن وارىم » ديميوردى . اورتهده توجيه اولونان بر مسئوليت يوكى واردى كه اونى قبول ايدن بر اوموز يوقدى . توركار مى بر وظيفه درعهده ايمه مش كندى باشنه فردلردن عبارتدى . مى بر وجدانه ، مى بر مفكوره به مالك اولمايان بر كته دن اخلاق ، حميت ، فداكارلىق بلكه مك عيشر . ايسته فطرة غايت نجيب اولان توركارلر اجتماعاً بودرجه تردى ايتلىرى آنجق « كندىنى طانيماق » و « مى مسئوليتنى بيلمه مك » خطالردن ايلرى كليوردى .

اوت! آوروپا حقلى ايدى . عبدالحميد حكومتك ظلملردن حساب ويرمه بورجلو اولان توركلردى . مشروطيتدن سوكرده مرهانكى فرقه اقتدارده بولونورسه بولونسون فعللردن توركار مسئولدى . چونكه بو حاللرلر نتيجه سندن اولر متضرر اوله جقدى . آرناروودلر عصيان ايتدكارى زمان فرقه فرقى آرامقسزىن بوتون تورك مأمورلرى قوغديلر ، اله كيردكارى تورك ضابط و نفرلرى اولدورديلر .

تنظيماتجىلر توركلركك يوزينه آلداتجى بر نقاب چكمك ايسته مشدى . مى بر تورك لسانى يوقدى ؛ بين العناصر مشترك بر عثمانليجه واردى . بوتون عنصرلر قايناشمش يگى بر قومى انموذج ، تاريخى بر عرق ، بر عثمانلى ملتى حصوله كلمشدى . بوملك خصوصى بر دىلى اولدنى گيى كندينه مخصوص بر تاريخى واردى .

بويالانه هيچ بر عنصر اينانمادى . هر قوم مكتبلرنده چو جوقلرينه كندى تاريخى اوقوتدى ، كندى لسانى اوكره تدى .

مشروطيتدن سوكره بوتقابه ذاها زياده اهميت ويريلنجه عنصرلر « بى » ، توركاشديرمك ايستيورسيكز ، ديه فرياد ايتمكه باشلاديلر . حقيقه بو عثمانلىلاشديرمق سياستى توركاشديرمك ايچون كيزلى بر واسطه دن عبارتدى . عثمانلىلقدن مقصد « دولت » ايسه ذاتا مر عثمانلى تبعه سى بودولتك بر فردى ايدى . يوق ، بوندن

مقصد لسانی «عثمانلیجه» اولان بریگی «ملت» یاراتمق ایدیسه عثمانلیجه تورکجه دن باشقه برشی اولمادینی ایچون بویگی ملت باشقه نام آلتنده برتورک ملتی اولاجقدی. بونی عنصرلر پک آئی آکلادیلر؛ وملتیرینی مدافعه ایچون مادی و معنوی تشکیلاتلرینه داها زیاده قوت و انتظام ویردیلر.

بوتنظیلمات طوزاغنه دوشن یالکیز تورکلر اولدی. تورکلر لسانلرینک حقیقه «اوچ دیلدن مرکب عثمانلیجه» اولدیغنه اینانه رق خلق لغتیه سویله مگی و یازمگی بر ارتجاع تلقی ایتدیلر. تنظیلمات روحی مشروطیتله خلقه قوللانمغه حاضر لاندیغی بر حاکمیتی ویردیگی حالده پک اعلا قوللانیدی لسانی ویرموردی. ملتیدن، ملی تاریخندن بحث ایتمکه طبیعی هیچ تحمل ایده میه جکدی.

تورک گنجلیگی بر طرفدن لسان و ادبیات ساده لشمزسه، ملی بر مفکوره روحلری تحیب ایتمزسه، ملی بر اقتصاد حیات مجادله سنده اصطفا فی تأمین ایتمزسه تورک کلک و عینی زمانده عثمانلیق و اسلاملک محو اوله جغنی آکلادی. دیگر طرفدن بویالانجی نقابی آتمدجه هیچ بر عنصری روحنک صمیمیتیه ایناندره میه جغنی و بناء علیه عنصرلرک اشتلافی غایه سنک قطعاً تأمین ایدیله میه جگنی گوردی. بونلردن باشقه بوتون ملتیر تشکل ایتمشکن تورک مفاخرندن بحث ایدله میه جگنی ده نظر دن دور طومادی. دیگر قومیتلر طرفندن تمثیل ایدلمسنی انتاج ایده جگنی ده نظر دن دور طومادی. نهایت بو اوچ سببک سوقیه تورکلک مفکوره سی انفلاق ایتدی.

بویگی ملتیک ظهورینی بوتون قوملرک ملتجیلری مسرتله قارشیلادیلر. یالکیز «شهری» و «تنظیماتی» انموذجلرینه منسوب اولانلر ممنون اولمادی. عجبیا تورکلرده ملت حسنک اویانمه سندن فائده می، یوقسه ضررمی حاصل اولدی؟

هیچ بر ضررینی گورمن و گوسترن یوق! فائده لری ایسه صایلامیه جق درجه ده چوقدر. تورکجه نك ساده لشمه سی، صرفنزک یابانجی قاعده لر دن قورتلماسی، شعر مزک ملی وزنده یازیلما سی، ادبیاتمزک یونان و ایران اساطیرندن قورتوله رق ملی مقبلر و اسطوره لرله سوسلنمه سی، ملی انتباهله برابر اونک لازم غیر مفارقی اولان دینی برانتباهک باشلاماسی، منسوب اولدیغمز بین المللیتک

تورک کندی ملیته حرمت ایتمگه باشلاقدن صوگره باشقه قوملرک ملیتنی ده محترم طانیه جق، کندی حق و وظیفه لرینی طانیدقدن صوگره سائر قوملرک ده وظیفه و حق لرینی تعین ایده بیله جکدر.

من عرف نفسه فقد عرف غيره

بعضی کیمسه لر عثمانلی قوملرینک هپسند ملیت دویغوسنی طبیعی و حقلی گوردکلری حالده بوندن یالگیز تورکلری استئنا ایدیورلر. دییورلرکه «تورکلر حاکم موقعنده بولونقلری ایچون ملی حق لارک هپسنی ذاتاً حائزدرلر؛ ملیت حسیله یگیدن اکتساب ایدیله جک منصوب منفعتلری یوقدر». بو ذاتلر «عثمانلی دولتی بر تورک دولتیدر». دیمش اولسه لر دی بو اعتراضلری بلکه محق اولوردی. حال بوکه بو دولتک «عثمانلی» نامی آلتنده بین العناصر بر حکومتله اداره اولوندیغنه بزم گبی اولنلرده قانعدرلر. بو دولت بر تورک حکومتیه اداره ایدلمدیگی ایچون تورکلرک سیاسی ماهیتجه دیگر قوملردن هیچ بر فرقی یوقدر. او حالده دیگر قوملر گبی تورکلرک ده ملی بر وجدانه، ملی تشکیلاته محتاج اولدیغنی انکار ایتمک لازم گلیر.

تورکلرده ملیت حسی اویانمغه باشلاینجه تورک کلمه سی باشقه تورلو هجوملره معروض اولدی. هلاگونک مقدوح فعللریله تورکچیلک آره سننده بر مناسبت وارمش گبی هجوم حیله لری یاپیلدی. بر طرفدن ده تورکچیلک اسلامچیلغه مخالفله اتهام ایدلدی.

حال بوکه تورکچیلرک غایه سی معاصر بر اسلام تورک لگی در.

تورکچیلرک ملیتی تورکلک بین المملیتی اسلامقدر. بنجه تورکچیلرک آریجه برین الملل پروگراملری ده اولمالی و باشلیجه اساسلری ده شونلر بولونمالیدر:

(۱) بوتون اسلام قوملری آراسنده مشترک اولان عرب حروفنی بلا تغیر محافظه ایتمک؛

(۲) بوتون اسلام قوملرده علم اصطلاحلرینک مشترک بر حاله کتیرلمه سی ایچون بین الملل اصطلاح قونفره لری انعقاد ایتدیرمک و اصطلاحلری عربیدن و قسما ده فارسیدن یایمق [بو غایه نک وجوده کتیرلمه سی ایچون پارسده تورک،

- مصرلى ، هندلى وَايرانلى طلبه‌لر آره‌سنده بر اتفاق حاصل اولمشدر .
- (۳) بوتون اسلام قوملرده مشترك بر تربيه‌ك تأسيس ايجون بين‌الملل اسلام تربيه قونغرهلرى انعقاد ايتديرمك ؛
- (۴) بوتون قوملرده مبدأى هجرت اولق اوزره مشترك بر تقويم شمسى تأسيس ايتمك ؛
- (۵) بوتون اسلام قوملرك جماعت تشكىلاتلرى آراسنده دائمى بر ارتباط وجوده كيتيرمك ؛
- (۶) اسلام بين‌الملليتك تمثالى اولان (هلال) ك قدسيتنى محافظه ايتمك .
- بوعمده‌لردن آگلاشيلوركه توركچيلك عىنى زمانده اسلامچىلقدرد . يالگىز توركچيلر اسلام بين‌الملليتجيسى اولق صورتيله كنديليرنى (اسلام مليتجى) لردن آيبرد ايدرلر .
- چونكه اسلام قوملارينه مليت دويغوسى نى ايدن بويله غيرطبيعى براتحادى بوگون نه‌توركلر و عربلر ، نه هندلير و افغانلير ، نه كردلر و فرسلر قبول ايدم بيليرلر . توركلر مى مفكوره‌ليرنى قوتلنديرمك ايجون دینداش و وطنداشلرى اولان هيچ بر قومه قارشى « مى كين » تلقينه يلتتمديلر . اسلام بين‌الملليتى آگلامامش اولان عبدالله نديمرك ، فراشه‌لى نعيمرك بو خطالى يولته كيتمديلر .
- احتمال كه مصرده و آرناوودلقدده خريستيان مصرلى و آرناوودلرك موجوديت و مشاركتى بوياكلش حركته سبب و يرمشدى . توركلرك عمومى اسلام اولدينى ايجون توركچيلر هيچ بر زمان اسلام بين‌الملليتته مغاير بر حس بسله ميه جكلردر .
- عىنى زمانده توركچيلر معاصر لاشمق ضرورتى ده آگلاقلرى ايجون غير مسلم قوملر حقنده بومدينيت عصرينك ايجاب ايتديكى احترامكار وضعيتى محافظه ايدم جكلردر .

كوك آب

